

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNİN YAZILI SINAVLARINDA NOKTALAMA KURALLARINA UYMA DÜZEYLERİ: ERDEMLİ İLÇESİ ÖRNEKLEMİ

İsmail Yavuz ÖZTÜRK*

Özet

Yazıda anlatıma açıklık getirmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirtmek, okuma ve anlamayı kolaylaştırmak için noktalama işaretleri kullanılır. Bu yüzden dili kullanan her bireyin bu kurallara uyması gerekmektedir. Bu çalışma, dil kullanımı bakımından öğrencilerine model olması açısından ilköğretim ikinci kademe okullarında görev yapan öğretmenlerin yazılı sınav kâğıtlarında noktalama işaretlerini doğru kullanım düzeylerini belirlemek için yapılmıştır. Betimsel nitelikte olan bu araştırmanın evrenini Mersin iline bağlı Erdemli ilçesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler; örneklemini ise Akdeniz İlköğretim Okulu, Alata İlköğretim Okulu, Yeşilyurt İlköğretim Okulu ve Tömük Hacı Recep Yaşa İlköğretim Okulunda görev yapan 22 tane öğretmen (Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve İnkılâp Tarihi branşlarında) oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde, öğretmenlerden toplanan 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı'na ait ikinci dönem ikinci yazılı sınav kâğıtları, Türk Dil Kurumunun hazırladığı en son yazım kılavuzu dikkate alınarak yazım kuralları yönünden incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Model öğretmen, yazılı sınav, noktalama.

Abstract

Punctuation marks are used to indicate the points of sentence and the point of a pause, to facilitate reading and understanding to clarify the narrative in an article. Therefore, this is a requirement that each individual must comply with these rules. This study, made to determine the correct usage of punctuation marks by teachers in written examinations in terms of to be a model for students. The population of this descriptive research is the borough of Erdemli that in the province of Mersin. Twenty teachers (in Turkish, Mathematics, Science and Technology, Social Science, History of Revolution and Kemalism branches) who working in this primary schools that named "Akdeniz İlköğretim Okulu, Alata İlköğretim Okulu and Tömük Hacı Recep Yaşa İlköğretim Okulu". In the process of research, the second written examination papers of the second semester of the 2010-2011 Academic Year collected from the teachers and were investigated in terms of punctuation rules taking into account the latest spelling rules prepared by the Turkish Language Institute.

Key Words: A model teacher, written examination, punctuation.

Giriş

Doğumundan itibaren çocuğun kişilik özelliklerinin gelişmesinde ailesinin, arkadaş çevresinin ve öğretmenlerinin niteliği, tutum ve davranışları oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Zira bu dönemde çocuk, model olarak öğrenme eğilimindedir. Bu yüzden annenin, babanın ve öğretmenlerin, istenilen davranışları kazandırmak için sözden daha ziyade davranışların etkili olduğunu göz önünde bulundurmaları gerekmektedir (YAŞA, 2007: 19).

Çocuğun kişilik gelişiminin ilk basamağını ise ana dilini öğrenme oluşturur. Zira çocuk dil yoluyla düşüncelerini ifade eder ve şekillendirir. Önce aile ve yakın aile çevresi, daha sonra da içinde yaşadığı toplum ile kurduğu iletişim sayesinde çocuğun düşünceleri şekillenir. Böylece içinde yaşadığı toplumla ortak bir düşünce sistemi ve anlamlandırma yeteneği kazanır (SİNAN, 2006: 75-76).

Aile ve yakın çevrede başlayan dil öğrenimi, daha çok bir edimdir. Bu edim, okullarda sistemli bir şekilde öğrenilir (ÖZBAY, 2009: 3). İşte bu noktada öğretmenler devreye girer. Model olarak izlenen öğretmenlerin dili kullanma konusunda öğrencilerine örnek olması gerekir. Zira “Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma” maddesi, ilköğretim ikinci kademe öğretim programlarında ulaşılması gereken, hayat boyu bireylerin kullanacakları temel beceriler arasındadır (MEB, 2005: 16; MEB, 2006: 5; MEB, 2009: 11). Bu temel beceriler, aynı zamanda ölçme araçları (proje değerlendirme formu, genel öğrenci izleme formu vb.)na bir ölçüt olarak da eklenmiştir. Bu da demek oluyor ki branş fark etmeksizin bütün öğretmenlerin, öğrencilerinin Türkçeyi doğru, güzel, etkili yazmaları ve konuşmaları konusunda hassasiyet göstermeleri gerekmektedir. Öğrencilerini bu noktalardan değerlendirmeleri gereken öğretmenler, öncelikle kendileri doğru ve düzgün konuşup yazmalıdırlar.

1. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın amacı, modeli, evreni, örnekleme, sınırlılıkları, verilerinin toplanması ve değerlendirmesi ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin, yazılı olarak öğrencileriyle doğrudan iletişime geçtikleri bir ortam olan yazılı sınav kâğıtlarında noktalama işaretlerini doğru kullanma düzeylerini tespit etmektir.

1.2. Araştırmanın Modeli

İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin yazılı sınav kâğıtlarında noktalama işaretlerini kurallarına uygun kullanma düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, tarama modeline uygun betimsel bir alan araştırmasıdır.

1.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Mersin iline bağlı Erdemli ilçesindeki ilköğretim ikinci kademe okullarında görev yapan öğretmenlerdir.

Akdeniz İlköğretim Okulu, Alata İlköğretim Okulu, Yeşilyurt İlköğretim Okulu, Tömük Hacı Recep Yaşa İlköğretim Okulunda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretmenleri de araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma;

1. Erdemli ilçesindeki dört ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 22 tane Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük branşlarındaki öğretmenler ile,

2. 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı'nın ikinci döneminde yapılan ikinci yazılı sınavlarına ait toplam 48 adet kâğıt ile,

3. Öğretmenlerin yazılı sınav kâğıtlarında noktalama kurallarına uyma düzeyleri ile,

4. Noktalama işaretlerinden nokta, virgül, soru işareti, yay ayraç, iki nokta, kısa çizgi, tırnak işareti ve kesme işareti ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veri toplamak amacıyla öncelikle Akdeniz İlköğretim Okulu, Alata İlköğretim Okulu, Yeşilyurt İlköğretim Okulu ve Tömük Hacı Recep Yaşa İlköğretim Okulunda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ile İnkılâp

Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin öğretmenleriyle çalışmanın amacı görüşülmüştür. Ardından 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı'nda yapılan ikinci dönem, ikinci yazılı sınavlarına ait toplam 48 tane sınav kâğıdı, okul müdürlerinden temin edilmiştir.

1.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Türkçeyi kullanım düzeylerinin belirlenmesi için toplanan sınav kâğıtları, Türk Dil Kurumu tarafından 2009 yılında, 26. baskısı yapılan yazım kılavuzu dikkate alınarak noktalama kurallarına uyma yönünden değerlendirilmiştir.

2. Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde, ilköğretim ikinci kademenin Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük branşlarında görev yapan 22 öğretmenin yazılı sınavlarında noktalama işaretlerini doğru olarak kullanabilme düzeylerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular verilirken öncelikle doğru kullanmaları gereken noktalama işaretleri ile doğru ya da yanlış işaretledikleri noktalama işaretlerinin sayısı verilmiş, ardından bu sayılar yüzdelik olarak hesaplanmıştır.

Tablo 1. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Nokta Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken nokta sayısı	2099
Doğru işaretlenen nokta sayısı	1570
Yanlış işaretlenen nokta sayısı	529

Tablo 1'e göre, sınav kâğıtlarında nokta işaretinin doğru kullanılabilme oranı % 75,8'dir. Buna karşın % 25,2 oranında bir yanlış kullanım söz konusudur.

Tablo 2. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Virgül Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken virgül sayısı	847
Doğru işaretlenen virgül sayısı	677
Yanlış işaretlenen virgül sayısı	270

Tablo 2'ye göre, virgülün doğru kullanım oranı % 69,2, yanlış kullanım oranı % 31,8'dir. Nokta ile karşılaştırıldığında, virgülün doğru kullanım düzeyi daha düşüktür.

Tablo 3. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Soru İşareti Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken soru işareti sayısı	598
Doğru işaretlenen soru işareti sayısı	505
Yanlış işaretlenen soru işareti sayısı	93

Tablo 3'e göre, soru işaretinin doğru kullanım oranı % 84,5, yanlış kullanım oranı ise % 15,5'tir. Soru işaretinin soru anlamı taşıyan cümlelerin sonunda kullanılmasıyla sınırlı olması, doğru kullanımı için bir ipucu olmaktadır. Bu durum, doğru kullanım oranının yüksek olmasında etkindir.

Tablo 4. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Yay Ayraç Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken yay ayraç sayısı	2225
Doğru işaretlenen yay ayraç sayısı	1544
Yanlış işaretlenen yay ayraç sayısı	681

Tablo 4'e göre, sınav kâğıtlarında yay ayraç işaretinin doğru kullanılabilme oranı % 69,4'tür. Buna karşın % 30,6 oranında bir yanlış kullanım söz konusudur. Yanlış kullanım oranının yüksek olmasında en büyük etken yay ayraç, özel bir söz ya da söz grubunu belirtme konusunda tırnak işareti ile karıştırılması olmuştur. Ayrıca alıntı yapılan eserin ya da yazarın adının yay ayraç içine alınmadığı da çok sık gözlemlenmiştir.

Tablo 5. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında İki Nokta Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken iki nokta sayısı	249
--	-----

Doğru işaretlenen iki nokta sayısı	205
Yanlış işaretlenen iki nokta sayısı	44

Tablo 5'e göre, iki noktanın doğru kullanım oranı % 82,4, yanlış kullanım oranı ise % 17,6'dır. Buna göre öğretmenlerin iki nokta işaretini doğru kullanma düzeyleri yüksektir denebilir.

Tablo 6. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Kısa Çizgi Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken kısa çizgi sayısı	690
Doğru işaretlenen kısa çizgi sayısı	201
Yanlış işaretlenen kısa çizgi sayısı	489

Tablo 6'ya göre kesme işaretinin doğru kullanımı konusunda büyük sıkıntılar vardır. Zira işaretin doğru kullanım oranı % 29,2 iken yanlış kullanım oranı % 70,8'dir. Bu durumun temel nedeni kısa çizginin, yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra, yay ayraç veya nokta yerine kullanılmasıdır. Ayrıca bazı yerlerde uzun çizgi ile karıştırıldığı da gözlemlenmiştir.

Tablo 7. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Tırnak İşareti Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken tırnak işareti sayısı	143
Doğru işaretlenen tırnak işareti sayısı	92
Yanlış işaretlenen tırnak işareti sayısı	51

Tablo 7'ye göre tırnak işaretinin doğru kullanım oranı % 64,4, yanlış kullanım oranı da %35,6'dır. Özellikle tırnak işaretinin, tek tırnak işareti ve yay ayraç ile karıştırıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 8. İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Yazılı Kâğıtlarında Kesme İşareti Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

Doğru işaretlenmesi gereken kesme işareti sayısı	355
Doğru işaretlenen kesme işareti sayısı	232
Yanlış işaretlenen kesme işareti sayısı	123

Tablo 8'e göre kesme işaretinin yazılı kâğıtlarında doğru kullanım oranı %65,4, yanlış kullanım oranı ise % 34,6'dır. Yapılan yanlışların temel nedeni, Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan en son yazım kılavuzunun dikkate alınmaması, hangi özel isimden sonra kesme işaretinin getirilip hangisinden sonra getirilmeyeceğinin bilinmemesidir.

3. Sonuçlar ve Öneriler

İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin (Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ile İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri) yazılı kâğıtlarında noktalama işaretlerini doğru kullanım düzeylerinin incelendiği bu araştırmada, eldeki bulgulardan hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Uygulamada en başarılı olunan noktalama işareti % 84, 5'lik oranla soru işareti olmuştur. Bunu sırasıyla iki nokta, nokta, kısa çizgi, yay ayraç, virgül, kesme işareti izlemekte olup en başarısız olunan noktalama işareti ise % 64,4 ile tırnak işaretidir. Fakat genel itibarıyla %60'ın üzerinde bir başarı durumu söz konusudur.

Ulaşılan sonuçlara göre, yanlış kullanılan noktalama işaretlerinin düzeltilebilmesi için öğretmenlere şu önerilerde bulunulabilir:

1. Yazım kılavuzunu daha sık kullanarak eksikliklerini anında düzeltebilirler. Bunun için TDK genel ağ (internet) sitesindeki yazım kılavuzundan ve sözlüğünden de yararlanabilirler.
2. Yaptıkları noktalama yanlışlarının, öğrencilerce yanlış anlaşılmalara yol açarak yanlış cevaplandırmaların ortaya çıkabileceğini ve bunun da öğrencilerin geleceğini etkileyebileceğini göz önünde bulundurmalarıdır.
3. Dil kullanımı konusunda çocuklara model olacaklarından dolayı yaptıkları bir noktalama yanlış, öğrenciler tarafından zor telafi edilebilen kullanım yanlışlarına neden olabilir. Bu yüzden öğretim programlarında da belirtildiği gibi "Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanımı"na dikkat etmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu (6 ve 7. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2009). *İlköğretim matematik dersi öğretim programı ve kılavuzu (6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

SİNAN, A. T. (2006). Ana dili eğitimi üzerine bazı düşünceler, *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 75-78.

ÖZBAY, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Ankara: Öncü Basımevi.

YAŞAR, Y. (2007). Bir model olarak öğretmen. *Eğitim Bülteni*, (19), 20.